

Ljubljana, 23./II. 1923. — III./8.

Kandidati SSDL.

Kandidatska lista za volilno okrožje
Ljubljana — Novo mestopri volitvah narodnih poslancev v Na-
rodno Skupščino dne 18. marca 1923.

NOSILEC LISTE:

Ivan Makuc, železničarski uslužbe-
nec, Planinska cesta 273, Ljubljana.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Črnomelj:

Janez Panjan, posestnik, Čudno se-
lo št. 3, pri Črnomlju.

Njegov namestnik:

Ivan Jerman, posestnik, Črnomelj
št. 195.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Kamnik:

Jakob Zabrezovnik, zidar, Olševk
št. 9, pri Kamniku.

Njegov namestnik:

Alojz Bešter, mehanik, Perovo-
Kamnik.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Kočevje:

Ignac Mihevc, uradnik, Škofja ulica
št. 13, Ljubljana.

Njegov namestnik:

Franc Baloh, rudar, Kolonija št. 26,
Kočevje.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Kranj:

Ivan Tokan, narodni poslanec, Ilir-
ska ulica 22, Ljubljana.

Njegov namestnik:

Franc Padar, nameščenelec v predil-
nici, Tržišče št. 119.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Krško:

Ivan Martinšek, posestnik, Vrbovo
26, Radeče.

Njegov namestnik:

Vladislav Fabjančič, profesor, Selo
56, Moste.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Litija:

Valentin Mlakar mlajši, strojnik,
Toplice 118, Zagorje.

Njegov namestnik:

Lovro Klemenčič, žurnalista, Sodna
ulica 12, Ljubljana.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Logatec:

Josip Pokovec, mizar, Hradskega
vas pri Ljubljani.

Njegov namestnik:

Ivan Bravec, posestnik, Lož 26.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Ljubljana okolica:

Vladislav Fabjančič, profesor, Selo
56, Moste.

Njegov namestnik:

Lovro Klemenčič, žurnalista, Sodna
ulica 12.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Novo mesto:

Anton Šepetavec, kurjač, Kandija.

Njegov namestnik:

France Jeršek, posestnik in tovar-
niški delavec, Zg. Kamenice pri Novem
mestu.

Nosilec-kandidat za volilni okraj

Radovljica:

Jaka Žorga, strojevodja, Japljeva
ulica 4, Ljubljana.

Njegov namestnik:

Janko Smolej, tovarniški delavec,
Javornik 45.Kandidatna lista SSDL za volilni okraj
mesta Ljubljane.

NOSILEC LISTE:

DR. LJUDEVIT PERIČ, odvetnik.

Njegov namestnik:

Ivan Makuc, žel. uslužbenec.

kec; skupaj 80 dinarjev; dosedaj skupaj
191.50 Din.

Za volilni fond SSDL

so zbrali sodrugi v Trbovljah 639 Din.
Lesni delavci v Ljubljani na občnem
zboru 111 Din. Skupaj 750 Din.Vsem proletarcem mest in vasi!
Pozor pred razdiralci delavskega
pokreta!Stari razdirači delavskega pokreta
so nezadovoljni, ker niso kandidirani
od Bernotove grupe, vstvarjajo novo
zmedo med proletarijatom. Brez vsa-
kega načela, samo iz osebnih razlogov,hočejo zopet loviti nezavedne v svoj
tabor. Pri tem hočejo izkoristiti revo-
lucionarno tradicijo lista »Rdeči Pra-
por«, glasila Komunistične Stranke, ki
ga je vlada zabranila vsled tega, ker je
odločno zastopal interese delovnega
ljudstva.Opozarjamo vse zavedne proletar-
ce, da so advokat dr. Korun, Uratnik
in drugi zveste oprode Anton Krista-
nove politike, da so eksponenti social-
patrijske centrale iz Beograda in da
bo glasilo njihovo ne »Rdeči«, temveč
»Zolti Prapor«.Dol z razdirači in hlapci kapitalizma!
Živela enotna proletarska fronta!

Na branik za delavske pravice!

Ministerstvo za socialno politiko je izdelalo načrt pravilnika
o delovanju delavskih zaupnikov. Ta skrajno reakcionarni pravilnik
jemlje veliki množini delavstva volilno pravico. Delavskim zaupnikom
celo prepoveduje udeležbo v delavskem gibanju in stavko.V protest proti temu ukinjenju delavskih pravic priredi
skupni akcijski odbor Zveze neodvisnih strok. organizacij za
Slovenijo in Strokovne komisije za Slovenijov nedeljo, dne 25. februarja
PROTESTNE SHODE
vsega organiziranega delavstva.

Shodi se vrše:

v Mariboru,
v Trbovljah,
v Hrastniku,
v Kočevju,v Celju,
v Mežici,
v Ptujju,
v Rajhenburgu,na Jesenicah,
v Zagorju,
v Guštajnu,
v Velenju,

v Krmelju in v Hudi Jami.

V Ljubljani

se vrši shod v soboto, 24. februarja
ob 6. uri zvečer v Mestnem domu.Čas in kraj shodov po deželi določi najmočnejša organizacija
tistega kraja.

Organizacije dobe vsa potrebna navodila pravočasno.

Shodi naj bodo enodušen protest celokupnega organi-
ziranega delavstva, zato se je strogo izogibati strankarske
politike.

Skupni Akcijski odbor.

Naši shodi.

Trboveljski proletarijat manifestira za
enotno fronto.

Protest proti volilnemu terorju.

V nedeljo se je vršil manifestacijski
shod Soc. Stranke Delovnega Ljudstva.
Predsednikom shoda je bil soglasno iz-
voljen sodr. Salomon, kandidat za La-
ški in Brežiški okraj.O dnevnem redu je poročal tajnik
Soc. Stranke Delovnega Ljudstva s.
Klemenčič. On je izvajal sledeče:

Ofenziva kapitala je svetovna poja-

va. Svetovni kapitalisti so hoteli pred
2 leti udušiti s silo Rusko Revolucijo,
ter ruski delovni razred napraviti za
kolonijalne sužnje. To je preprečila tak-
tika ruskih delavcev in kmetov, ki so
z največjim požrtvovanjem ubranili
svojo domovino sovjetsko Rusijo pred
razbojniškimi napadi ruskih in evrop-
skih kapitalistov in veleposestnikov.
Oni so vzeli vso oblast in vse boga-
stvo, zemljo in tovarne in banke v svo-
je delavske kmečke roke.

Oglasi SSDL.

VOLITVE NA ŠTAJERSKEM.

Na Štajerskem je stvorena Enotna
proletarska fronta LEVIH SOCIJALI-
STOV in razredno zavednega proletar-
ijata SOC. STRANKE DELOVNEGA
LJUDSTVA, dočim stari razdirači de-
lavskih vrst socialpatrijoti iz Celja —
Koren, Korun, Bernot — nastopijo v
veliko veselje kapitalistov samostojno,
dasiravno nimajo nobenega izgleda na
uspeh in je vsaka kroglica za njih ma-
nifestacija za RAZDOR med Proletari-
jatom.Pozivamo naše organizacije in so-
mišljenike iz Laškega, Celjskega, Bre-
žiškega, Prevaljskega, Mariborskega in
Ptujškega okraja, da z našim volilnim
manifestom in z našimi parolami, t. i.
s programom in taktiko Soc. Stranke
Delovnega Ljudstva, glasujejo za listo
Enotne proletarske fronte, na kateri
so samo razredno zavedni proletarci,
levi socialisti.Sodrugi, ustanavljajte povsod pri-
pravljalne odbore S. S. Delovnega
Ljudstva!Izvrševalni odbor Soc. Stranke De-
lovnega Ljudstva je sklenil ustanoviti
pri blagajni stranke

CENTRALNI VOLILNI SKLAD.

V to svrhu bodo vsi volilni odbori
in organizacije dobili nabiralne pole inpa bloke za zbiranje sredstev. Čim se
nabere na nabiralni polji ali na bloku
do 50 dinarjev, naj se nabrana pola in
blok takoj pošlje na tajništvo v Ljub-
ljano. Brez sredstev centrala ne more
pošiljati govornikov, tiskovin itd. Zato
je sveta dolžnost vseh somišljenikov,
da žrtvujejo za strankin volilni fond.
Ne besede in fraze — temveč delo in
požrtvovanje bode rešilo proletarijat v
obrambnem boju proti kapitalistični
ofenzivi. Žrtvovani denar proletarskim
organizacijam je najbolje naložen de-
nar, ki daje tisočprocentne obresti v
obliki boljših delovnih pogojev in večjih
pravic, katere proletarijat pripori sa-
mo potom svojih političnih in strokov-
nih organizacij.Zato sodrugi, na delo! Zbirajte, agi-
tirajte, žrtvujte, organizirajte!Proletarska Stranka ne dobiva od
bank podpor, kot jih dobivajo vse dru-
ge stranke. Zato jo moramo sami s
svojimi prispevki vzdrževati.

I. O. Soc. Stranke Delovnega Ljudstva.

Za Centralni volilni sklad so žrtvo-
vali: Lesni delavci na občnem zboru
ljublanske podružnice so nabrali 111
dinarjev 50 para. Delavstvu naj bodo
lesni delavci primer razredne zaved-
nosti. — Dalje so plačali po 10 dinar-
jev: sodrug Tokan, Lemež, Klemenčič,
Fabjančič, Makuc, Žorga, Cvelbar, Mi-

Ruski delavci in kmetje so zgradili **trdno neprobojno enotno fronto pod rudečo zastavo marksističnega socializma in zato so zmagali.**

V Nemčiji, Italiji, Franciji, Avstriji pa je na žalost ostal del prebivalstva in poljedelcev pod vplivom par reformističnih voditeljev, ki so sodelovali s kapitalisti celo v borbi proti razredno zavednim proletarcem. Zato je proletarijat v teh deželah oslabljen in zato so kapitalisti začeli s ofenzivo, ki napada na vse pridobitve delavskega razreda, na 8-urni delavnik, na socialno zakonodajo; napadajo delavske gladne plače in z eno besedo **hočejo vse ogromne stroške svetovne vojne več tisoč milijard, izžeti iz žepov in iz žuljev Delovnega Ljudstva.**

Fašizem v Italiji, ki je poklal 15.000 delavcev, razrušil delavske domove in organizacije, narodni socializem v Nemčiji in drugod — so avantgarde kapitalistične ofenzive.

Zato se morajo delavci in poljedelci celega sveta zbrati pod rudečo zastavo v enotno obrambeno fronto proti kapitalistom.

Rudarji danes stojijo pred dvojno bitko:

1. na političnem polju — da pokažejo svoj protest proti razveljavitvi njihovih poslancev, da protestirajo proti gaženju osnovnih državljskih pravic ter se borijo za svoje politične zahteve, ki jih vsebuje program S. S. Delovnega Ljudstva.

2. Na strokovnem polju — da prisilijo Trboveljsko družbo, da se drži pogodbe, ki jo je podpisala z rudarji oz. z njihovo organizacijo Zvezo Rudarskih Delavcev.

Po tej pogodbi je draginja tako narasla, da mora družba znatno povečati mezde rudarjev. Toda družba se zopet brani izvršiti pogodbo.

Obe bitki so odvisne ena od druge. Če bomo zmagali na političnem polju, potem moramo zmagati tudi na strokovnem polju.

Zato moramo ostati zvesti naši stari taktiki **Enotni fronti vseh rudarjev in ostalih delavcev proti kapitalu. Samo združeni v močno politično organizacijo Socijalistično Stranko Delovnega Ljudstva lahko zmagamo.** —

Pri teh besedah je prišel k govorniku politični komisar iz Celja, ter mu sporočil, da ima nalog od okrajnega glavarstva, da prepove shod, če bi govoril sodr. Klemenčič. Sodrug Klemenčič je zahteval pismeno od komisarja odlok, ki mu ga pa ni mogel dati. Sodr. Klemenčič je protestiral proti gaženju osnovnih državljskih pravic, ki so garantirane v ustavi in volilnem zakonu. Pozval je vse navzoče, da v kljub terorju vztrajajo v **enotni proletarski fronti**, da se zbere pod rudečo zastavo Soc. Stranke Delovnega Ljudstva ter vsi kot en mož glasujejo za skupno listo **Enotne fronte** na Stajerskem, katere nosilec je sodr. Golouh od Mariborske okrajne organizacije SSJ in nosilec za okraja Laško in Brežice od Soc. Str. Delovnega Ljudstva sodrug Šalomon in sodrug Bedenik kot namestnik.

Nato je v vnešenih besedah sodrug **Pristav** dal duška protestu, da rudarjem, ki najhujše trpijo in držijo na svojih žuljih celo narodno gospodarstvo, ne da niti pravica, da v tem kraju svobodno zborujejo, da se svobodno organizirajo v boju za večji kos kruha in za najosnovnejše svoje pravice, ki so zapisane v ustavi in zakonih. Ali so rudarji že dovolj izkušeni in prekaljeni v bojih za kruh in svoje politične človeške pravice, da bi se dali uplašiti s terorjem. Star pregovor: večji teror, večji odpor bodo rudarji uresničili dne 18. marea, ko bodo kot en mož glasovali za listo **Enotne fronte**, katere kandidat je za Laški in Brežiški okraj rudar **Šalomon** in rudar **Bedenik** kot namestnik.

Protestira proti kršitvi volilnega zakona, ki piše, da morajo biti volitve svobodne. Poziva vse rudarje in delovno ljudstvo ter posebno poljedelce pod rdečo zastavo S. S. D. L.

Sodr. **Šalomon** poziva shod, da se izjavi, če zaupa v listo **Enotne Fronte**. On kot rudar bo zastopal delavske interese tako, kakor jih je dosedaj v svoji organizaciji. Poslanski mandat ni korito, temveč je težka dolžnost. Rudarski proletarijat je bolj potreben zaščite danes kot kdaj prej. Potrebno

je napraviti konec odpuščanju in preganjanju rudarjev. Treba bo izdelati projekt **Rudarskega zakona**. Treba se bo boriti za boljše delovne pogoje in za osnovne človeške pravice. Vse to delo bodo poslanci rudarjev delali popolnoma sporazumno s političnimi in strokovnimi organizacijami. Če bomo vsi kot en mož šli v Enotno fronto bomo zmagali.

Nato je še govoril namestnik kandidata sodr. **Bedenik**, ki je v lepih besedah opisal na kratko težak politični in gospodarski položaj proletarijata v Jugoslaviji in pokazal, da je edina pot do boljšega kruha, do večjih pravic Enotna fronta.

Shod je enoglasno odobril kandidatura s. Šalomona in Bedenika.

Nato je bila prečitana sledeča resolucija:

Da je dveletna poostrena ofenziva kapitala onemogočila proletarijatu svobodno politično udejstvovanje, kar so izkoriščevali vsi sovražniki in izkoriščevalci Delovnega Ljudstva in njihovi podrepaniki, sejoč med delavstvom intrige, laži in zmede. Vladajoča buržuazija, ki ima vedno na jeziku narodno jedinstvo in ki je zavedla v državi absolutistični centralizem, ne pripušta združenja strokovnih organizacij, sklicujoč se na razne društvene stare zakone, ki še veljajo v posameznih pokrajinah. Zaradi tega je proletarijat prisiljen združevati se po pokrajinah v svoje organizacije, ker brez organizacije je on brez vsake moči in izročen na nemilost izkoriščevanja svojih podjetnikov. Vendar to združevanje po pokrajinah ne sme rušiti duhovnega jedinstva razredno zavednega proletarijata cele Jugoslavije in celega sveta.

A razredno zavedni proletarijat celega sveta se vedno bolj utrjuje v stvarjanje Enotno proletarsko fronto vseh izkoriščanih proti kapitalistični ofenzivi. Razredno zavedni proletarijat mora stati na čelu boja za enotno fronto na političnem, strokovnem in prosvetnem polju.

Enotna fronta je dvojna: Organizacijska in akcijska. Organizacijsko se lahko združijo samo one proletarske grupe, ki stoje na stališču razrednega boja in internacionalne solidarnosti v smislu programa S. S. D. L.

Z vsemi ostalimi delavskimi skupinami se mora ustvarjati akcijsko enotna fronta, po primeru Zveze Rud. Del. v zadnjih dveh stavkah in po primeru industrijskega proletarijata v Ljubljani in drugod, kjer se je ustvarjala enotna fronta na podlagi programa, ki predpisuje razredni boj.

Na žalost se mora konstatirati, da je en del proletarijata na Hrvaškem in Srbiji padel pod upliv **nacionalnega šovinizma**, ki je v teh pokrajinah zelo razvit. Nacionalni šovinizem je eden od najhujših sovražnikov in avantgarda kapitalistične ofenzive. Zatorej mora proletarijat imeti jasn program in jasne poglede v narodnem vprašanju, da paralizira širjenje nacionalnega šovinizma med proletarijatom. Proti absolutističnem centralizmu, ki se forsira iz Beograda — treba protipostaviti **proletarsko demokracijo**, ljudsko samoodločbo in samoupravo v državi, občini in pokrajini — kakor je v programu S. S. D. L.

Trboveljski proletarijat izjavlja svojo popolno solidarnost s preganjanimi in zaprtimi proletarci v Sloveniji in ostali Jugoslaviji ter pošilja tem proletarskim borcev bratski pozdrav.

Protestira proti zabranjevanju shodov S. S. D. L., proti prepovedi, da se strokovni funkcionarji ne smejo svobodno kretati, smatrajoč take prepovedi gaženje ustavnih in zakonskih pravic proletarijata.

Pozdravljamo ustanovitev Neodvisne Radničke Partije v Srbiji ter najodločneje protestiramo, da se proletarijat v Jugoslaviji ne dovoljuje svobodno organiziranje tudi v okviru zakona o zaščiti države.

Poziva ves Proletariat Slovenije, da se zbere pod zastavo S. S. D. L. ter roko v roki s proletarijatom Hrvatske, Srbije in ostalih pokrajin, kakor tudi z razredno zavednim proletarijatom celega sveta povede boj proti kapitalistični ofenzivi.

Poziva Nezavisno Radničko Partijo, da v svrhu predpriprave za končno udruženje proletarijata vseh pokrajin v

močno, **duhovno in organizacijsko enotno fronto** na podlagi dem. centralizma političnih organizacij, skliče v najkrajšem času v Zagrebu konferenco vseh razredno zavednih političnih proletarskih organizacij ali pa centralni strankin svet z dnevnim redom:

Enotna proletarska fronta v Jugoslaviji.

Boj proti nacionalnemu šovinizmu. Ta konferenca naj izdela volilni proglas za celo državo in na ta način manifestira svoje duhovno edinstvo.

Zivela S. S. D. L.! Zivela Nezavisna Radnička Partija!

Zivela enotna fronta razredno zavednih delavcev in poljedelcev celega sveta!

Brezovica. Tu se je vršil v nedeljo ob 8. uri jutraj volilni shod S. S. D. L. ob obilni udeležbi delavcev in kmetov. Poročal je sodrug Fabjančič. Proletarijat Brezovice odobrava enodušno razredno-bojevno politiko izvrševalnega odbora, v volilnem boju bo v polni meri storil svojo dolžnost.

Devica Marija v Polju. Shodu S. S. D. L. v nedeljo ob 3. uri popoldne je predsedoval s. Vrhovec, stavbinec, poročal je s. Fabjančič. Po shodu se je ustanovil pripravljalni in volilni odbor. Izid volitev bo presenetil naše nasprotnike na volišču Dev. Mar. v Polju.

Hotederšica. V nedeljo je bil pri nas en sodrug, ki nam je prinesel volilne manifeste soc. stranke delovnega ljudstva, ki kliče v enotno fronto vse zatirane, da se v skupni bojni črti uprejo vedno naraščajočemu izkoriščanju. Vsi delavci, mali obrtniki in kmetje so z zanimanjem in veseljem vzeli te manifeste. Meščanske stranke so nas že dobro podučile, kaj imamo od njih za pričakovati. Vsak čuti na lastni koži posledice klerikalnih vlad ravno tako, kakor radikalno-demokratsko — samostojnežkega režima. Eni in drugi spoznajo kinete, obrtnike in delavce le pred volitvami, drugače pa rajši skrbje za izvoznikarje, bankirje in za nove izdatke za oboroževanje. Zato pa kličemo vsem tem meščanskim strankam: **Ne boš kaše pilhal, Jaka! 18. marca bomo vsi glasovali za samoodločbo delovnega ljudstva, za poljedelsko-delavsko vladu, za boj proti izkoriščevalcem ljudstva — za socijalistično stranko delovnega ljudstva.**

Več Hotenjec.

Logatec. V nedeljo je bil pri nas sodr. Habe iz Ljubljane. Njegovo poročilo o ustanovitvi socijalistične stranke delovnega ljudstva smo mi logaški delavci, kmetje in obrtniki z veseljem poslušali. Zadnji čas je že, da se zdravimo mi, ki živimo od svojih krvavih žuljev in zahtevamo odločno svoje pravice. Mi delamo, drugi pa uživajo sad našega znoja. Temu mora biti enkrat konec! Kdaj se bo to zgodilo, je odvisno le od nas samih, smo, ki garamo na polju in v tovarni, ki se mučimo v gozdovih in po delavnicah. Kadar se bomo mi vsi združili in se bomo ujedini v silnih organizacijah z našimi sodrugi delavci in kmeti celega sveta, tedaj bomo predstavljali tako moč, da se bo naša volja morala upoštevati in se bo moralo vladati tako, kakor hočemo mi, delovno ljudstvo. **Vlada delavcev in kmetov**, to je naše geslo. Za to geslo gre v boj socijalistična stranka delovnega ljudstva, in **zato bomo mi 18. marca volili socijalistično stranko delovnega ljudstva.**

Okoli nas lazijo sedaj klerikalci in veliko govore o nebesih (tokrat že na tej zemlji), ki jih prinese njihova avtonomija. Pozabijo pa ti gospodje povedati (a ljudstvo dobro ve), kako so oni sami deželno avtonomijo zapravili, tedaj ko je Korošec bil minister in so razni Brejci in Pogačniki bili predsedniki pokrajinskih vlad. Tudi ni ljudstvo pozabilo, kako so l. 1914 ti gospodje povsod, celo po cerkvah hujskali na vojno in kako so pozneje agitirali za vojno posojilo... Tudi gospod bivši minister in mesar Pucelj lazijo za voljo volitev tu okrog in obljubujejo zvezde z nebes, pa ljudstvo se gospodu Pucelju le smeje, dobro se je godilo za njihove vlade par mesarjem, ki so vole izvažali, par verižnikom in bankirjem, ministrom seveda tudi; zato so že skrbeli razni Pucelji in Žerjavi, kakor pred njimi Korošec, za njimi pa razni narodni radikali; medtem je pa

nas reveža morila draginja, ki raste od dne do dne...

Mi delavci, kmetje in obrtniki smo sili teh obljub. Pomagali si bomo sami. Zato se bomo trdno oklenili svoje lastne stranke, to je socijalistične stranke delovnega ljudstva.

Bogatini, bankirji, veleposesniki in tovarnarji bodo volili meščanske stranke, mi trpini delavci, kmetje in obrtniki pa bomo volili socijalistično stranko delovnega ljudstva.

Davke naj plača bogatini!

Zemljo tistemu, ki jo obdeluje!

Delavcu odločilno besedo v tovarni!

„Svobodne“ volitve.

Teror policijskih organov napram soc. Stranki Delovnega Ljudstva.

Kapitalisti ne poznajo nobenih meja, kadar povečujejo svoje profite, kadar izkoriščajo Delovno Ljudstvo. Gospodarsko izkoriščevanje oni vrše s pomočjo politične oblasti. Zato se tudi ne strašijo pred nobenim sredstvom, da potom nasilja obdrže v svojih rokah politično oblast. Pri tem postajajo besni, gazijo ustavo in druge zakone vselej, če jim tako gaženje zakonov prinaša profite na gospodarskem ali političnem polju.

Dasiravno imajo kapitalisti v rokah vsa sredstva za vršenje volitev, dasiravno imajo oni v rokah vse tiskarne, papirnice, milijonske kredite, da plačajo časopise, agitatorje, uradnike itd.

Dasiravno Delovno Ljudstvo nima nobenega drugega orožja kot svoje prepričanje in pa svoje organizacije;

Dasiravno je Delovno Ljudstvo ogromna večina prebivalstva, dve leti bilo pod najhujšim terorjem, brez zaščite, izročeno na milost svojim izkoriščevalcem;

Dasiravno volilni zakon jasno pravi, da so volitve, da je volilna agitacija svobodna;

Kapitalisti in njihove policijske oblasti ne uvažujejo vseh teh faktov, ne izpolnjujejo zakonskih predpisov, temveč skušajo brez vsakih stvarnih razlogov zamašiti usta zastopnikom Delovnega Ljudstva.

Imamo celo vrsto poročil, kako krajevne politične oblasti omejujejo svobodno volilno agitacijo. Okrajni glavar v Radovljici je samo zaradi tega prepovedal volilni shod na Jesenicah, ker ga je naznanil sodrug Fabjančič, češ, da se bo na shodu razpravljalo o delavskih stvareh. Narodnim poslancem, katerim so protustavno odvzeti mandati v konstituantni, se sedaj **protizakonito** prepoveduje nastopati na volilnih shodih, brez vsake motivacije, pod grožnjo razpusta shodov.

Zastopnikom zakonito odobrenih proletarskih strokovnih organizacij se prepoveduje dostop v industrijske revirje! To je gaženje ustavnih in zakonskih državljskih pravic.

To gaženje ustavnih in zakonskih pravic je postala že vsakdanja navada političnih organov. Ni čuda, da tako gaženje zakonskih ustavnih državljskih pravic na merodajnem mestu daje korajžo neodgovornim elementom, da napadajo mirne državljane, da rušijo mir in red, da grozijo oblastem z individualnim terorjem, kar delajo jugolašisti in da se smatrajo za oblast, ki dela kar hoče, za katere ne veljajo ustava in zakoni.

Zato mora Delovno Ljudstvo, ki nima nobene zaščite, ki je stavljeno izven zakonov in ustave s **podvojenimi močmi ustvarjati enotno fronto.**

Predpogoj take enotne fronte v obrambi zoper kapitaliste pa so močne organizacije.

Razredno zavedni proletarijat mora stati na čelu obrambnega boja za najosnovnejše državljanske in človeške pravice ter življenske potrebščine Delovnega Ljudstva.

V tem boju morajo biti razredno zavedni proletarci avantgarda Delovnega Ljudstva, avantgarda zatiranega Ljudstva.

Ljudstvo pravi: **hujši teror, hujši odpor!**

Razredno zavedni proletarci! Avantgarda — vsi v politične organizacije Socijalistične Stranke Delovnega Ljudstva.

Konec fraze „demokratizma“

Že davno sta učila velika učitelja socializma Engels in Marks, da je vsaka vlada v dobi, ko obstoje razredi, izraz diktature enega teh razredov. Ker se v sedanji dobi imperijalističnega kapitalizma borita za politično moč dva razreda, buržuazni razred in proletarski razred, je vsaka vlada izraz ali diktature buržuazije ali diktature proletarijata, to je celi državni aparat in njegova oborožena sila služijo razrednim ciljem proletarijata. Ruska vlada to tudi jasno priznava. V ostali Evropi vlada povsod buržuazija, in sicer je večinoma ta diktatura buržuazija, kadar se ne čuti več dovolj varna in namesto z demokracijo maskirane, nastopa odkrita diktatura — absolutizem.

V sedanji velikanski krizi se buržuazija ne čuti dovolj varne v demokraciji in vedno bolj se pojavljajo stremeljenja po odkriti diktaturi, po absolutizmu ali absolutni oligarhiji (to je vlada majhne klike). V Evropi je danes izraz tega gibanja fašizem. V Italiji se je fašistom že posrečilo, z odkrito pomočjo prejšnjih demokratičnih vlad, ustaliti Mussolinijevo diktaturo, ki je resno izrazil, da parlamenta ne rabi. V Franciji je začelo močno gibanje, ki ga vodijo predvsem monarhisti in klerikalci. Na Nijemskem se je pod vodstvom bivših Viljemovih generalov začelo širiti pod imenom »narodnih socialcev«, raznih »Heimwehrov« itd., močno fašistično gibanje, ki ogroža resno republikansko obliko države. A kljub temu državne oblasti, celo tam, kjer so Scheidemannovi v vladi ne nastopajo proti njim tako, kakor bi morale, da, visoki uradniki, ki so večinoma monarhisti, celo podpirajo to gibanje, predvsem se odlikujejo v tem poveljnik »republikanske« armade, ki so prišli s pomočjo Noskea do svojih položajev. Isto gibanje je na Češkem, Poljskem, v Bolgariji. Glavno besedo pri vseh teh fašističnih organizacijah imajo veliki industrijalci in bankirji, ki nudijo tudi predvsem tem organizacijam — potrebne denarje.

Tudi v Jugoslaviji vlada de facto že dve leti odkrita diktatura buržuazije. Vidovdanska ustava je le v toliko oživotvorjena, v kolikor odgovarja tem stremeljenju, opozarjamo le, da je oblastna samouprava ostala na papirju. »Zakon o zaščiti države«, razni pravilniki, ki so poslabšali popolnoma delavsko socialno zakonodajo, to so jasni znaki tega centralističnega režima, o katerem trdi celo Stojan Protić, da predstavlja absolutistično vlado.

Toda tudi to jim je že premalo in sedaj zahtevajo kar odkriti absolutizem. Prvi je sprožil to zahtevo že pred 2 leti »Slov. Narod«, sedaj pa se je oklaskala Beogradska »Pravda«, ki stoji zelo blizu Pašiću in Zvezi industrijcev ter trdi, da je absolutizem edina oblika vladavine, ki odgovarja sedanjim potrebam dežele in — pomislite! — ljudstva.

Podobno je govoril Pribežević na novosadskem zborovanju, kjer je postavil odkrito svojo kandidaturu za jugoslovanskega — Mussolinija. In »Orjuna« že izvaja njegov recept. In znani Krsta Cievrić seveda po njegovem povelju tudi že agitira za centralistični absolutizem.

Grozi nam torej še hujša reakcija, toda tudi ta nas ne bo ubila. Kakšnega slabšča lahko ubijejo, ali delavski razred bo živel in enkrat bo tudi zmagal, ker koles zgodovine ne morete ustaviti niti Mussolini in Ludendorff, niti Pašić in Pribežević.

Potrebno pa je, da se delovno ljudstvo, delavci in mali kmetje, nameščenci in obrtniki strnejo v mogočno enotno fronto, ob kateri se bo razbil vsak najezd reakcije.

Splošna rudarska stavka v Franciji.

V Franciji je celokupen rudarski proletarijat 16. februarja začel splošno stavko. Po najnovejših vestih iz Pariza stavka že nad 200.000 rudarjev; stavkokazi se dobe le med reformisti (socialdemokrati, krščanski socialisti). Stavka je splošna v vseh revirjih severne in srednje Francije.

Pogajanja, ki so se zadnje dni vršila med razredno zavedno Splošno unitarno konfederacijo dela (Confédération Générale du Travail Unitaire, sekcija Fédération Unitaire du Sous-sol) in med zvezo lastnikov rudnikov (Comité des Houillères), so ostala brezuspešna. Kapitalisti so med pogajanja hodili svojo priljubljeno pot: obetali so par malenkostnih koncesij delavstvu in zavlačevali pogajanja. Toda delavski zastopniki se niso dali premotiti. Ponovno so izjavili, da morajo kapitalisti do 16. februarja ugoditi vsem zahtevam razredno zavednega proletarijata — ali pa bo delavstvo primorano stopiti v splošno stavko.

Stavka francoskih rudarjev je obrambno sredstvo, da si priborijo boljše življenske predpogoje. Stavkujoči se borijo za te-le zahteve: 1. Iste mezde kot so jih imeli pred zadnjim zmanjšanjem mezd in obenem naj se mezde zvišajo dnevno za 1,50 fr. za delavce v rovinah in za 2,50 fr. za delavce na površju; 2. odpravijo naj se kategorije; 3. draginjske doklade se morajo priljubiti k mezd; 4. uvede naj se delavsko nadzorstvo nad sprejemanjem in odpuščanjem delavstva; 5. odpravi naj se odtrgavanje na mezdah za plačevanje davkov; 6. ureditev starostnega zavarovanja v Alzaciji-Loreni in posebnih zahtev alžalsko-lorenskih rudarjev.

Ruhrska zasedba je francosko narodno gospodarstvo spravila iz ravnovesja: frank je začel stalno padati, draginja v Franciji pa naraščati. V tem položaju že itak skromne delavske mezde ne morejo več zadostovati.

Za dokaz le nekaj statističnih podatkov:

Splošne indeksne cene na debelo januarja 1923 so bile 447,3 (ako vzamemo za podlago 100 dobe 1901—1910), konec decembra 1922 pa 418,4 in v prvem četrtletju 1922 samo 357. To dokazuje, da so se cene na debelo v zadnjem mesecu podražile za 7 odstotkov, v celem zadnjem letu pa okoli 25 odstotkov. Pri posameznih predmetih so cene naraščale tako-le: Tkanine: drugo četrtletje 1922 402, december 553,4, januar letos 624; podražile so se torej za 34 odstotkov. — Sladkor, kava, kakao: prvo četrtletje 1922 336, december 386, januar letos 436; cene so narastle za 25 odstotkov. — Živalska živila: istodobno 375—457. — Vegetarijska živila: 360—386.

Mezde rudarjev pa so: povprečna 19,25 fr., najmanjša 17,52 fr. Po kategorijah v rudniku zasluži dnevno: rudar 21,25 fr., nakladalec 15,35 fr., konduktor 14 fr. itd. Na površju: Šofer 15,20 fr., nekvalificirani delavci 12,50 frankov itd.

Kako pada frank, dokazuje ta-le pregled: jan. 1922 je stal angl. funt 52,50 fr., april 47, december 64; danes pa se suče med 70—80 fr. Podobno je z drugimi valutami.

Stavka je tem večje važnosti, ker je to po dolgem mrtvilu kapitalistične ofenzive, ki je kljub rastoči draginji pogoršavala mezde in delovne razmere, prvi boj, kjer prehaja delavstvo zopet v napad, v boj za zboljšanje svojega stanja.

350-letnica kmečke socialne revolucije.

(Konec.)

V zadnji številki smo v glavnih obrisih pokazali vzroke in potek velikega kmečkega punta v srednji Evropi. V naših krajih ni igral verski moment take velike vloge kot v Nemčiji, pač pa je odločilno vplival na izbruh kmečkega punta zunanjepolitični položaj naših krajev — turške vojske.

1453. so zavzeli Turki Carigrad in kmalu so bili gospodarji Balkana. Domače razprtije so omogočile Turkom ta uspeh, predvsem pa križarske voj-

ske proti Bogomilom. Ko se je začel širiti fevdalizem, kakor v ostalem krščanskem svetu, tudi na Balkanu, se je tu pojavilo močno versko-socialno gibanje Bogomilov, ki so zastopali visoke ideje prvotnega krščanstva in so se s silo upirali početju velikašev, ki so hoteli upeljati novo suženjstvo delovnega ljudstva. Posebno velik vpliv so dosegli v Bosni, kjer se je razen visoke duhovščine in plemstva, skoro cel narod oklenil Bogomilskih nauk. Papeža Inocenc III. in Honorij III. sta vodila križarske vojske proti Bogomilom, a jih nista mogla zatreti popolnoma. Ko se že Turki zasedli precejšen del Balkana, so še ogrski in beneški križarji z ognjem in mečem uničevali — krščanske Bogomile. Od katolikov je grozil Bogomilom poboj in požig in ni se začuditi, če so postali zato prijazni Turkom, ki so 1463. zasedli brez posebnega odpora celo Bosno. Iz Bosne so potem upadali po Hrvaški, Kranjski, južni Štajerski in Koroški. Pod temi vpadi so trpeli predvsem zopet kmetje, ker gospoda je živel v trdnih gradovih in mestih. Boj proti Turkom je zahteval, kakor vsaka vojska, denarja. Gospoda pa davkov ni plačevala in stanovni (to so predstavniki plemstva in duhovščine, ki sta bila tedaj vladajoči razred) so razpisali v to svrhu posebne davke, ki so jih od revnih kmetov, da celo od hlapcev in dekel, iztirjevali na najkrutejši način. Kar niso vzeli kmetu Turki, pobrali so mu biriči za davek, ki ga je moral plačati, če je bila še tako slaba letina. Ko so kmetje še videli, da se bogate s temi davki nekateri plemiči, so se začeli na Koroškem v letu 1476. organizirati v Kmečko zvezo. Voditelj jim je bil Peter Vunderlih. Gospoda je pri cesarju črnila to zvezo (Bund = punt), ampak kmetje so se je oklepali in 1478. so se začeli javno upirati oblastem. V Zili so odstavili duhovne in sodnike, nastavili župnike po svoji volji in izbrali kmete za sodnike... Ko so pridrli Turki kmalu v deželo, so razbili to kmečko zvezarsko vojsko, v veliko veselje gospode, ki je gledala iz svojih gradov, ne da bi genila s prstom, kako Turki ubijajo kmečke puntarje... L. 1503. je bil manjši punt kmetov v Sloveniji. Leta 1515. in 1516. je bila velika vstaja, ki se je je udeležilo čez 20.000 kmetov. Posebno ostra je bila na Koroškem, predvsem okoli Vober in Svinca, kjer so rudarji vodili kmete. Ali končno so cesarske in stanovske vojske pod Žigo Dietrichsteinom premagale uporne kmete. Voditelje so obesili, ostalim so pa ualožili v spomin na punt poseben puntarski davek...

Največji in obenem zadnji punt je bil l. 1573. Začel se je v Stubici na Hrvaškem, kjer je grof Tahi »cesarski in kraljevi konjušar in komornik« ter zet »slavnega« bana Nikole Zrinjskega »narodnega junaka«, postal s kmeti slabše nego s psi. Vodja punta je bil Matija Gubec. Zbral je veliko kmečko vojsko iz Kranjske, Štajerske in Hrvaške in je nekaj časa zmagoval in začel je uvajati kmečko svobodo.

Ampak »narod« tistega časa, to so grofje, baroni, škofje itd., so sklicali hitro sabor, proglasili kmete za izdajalce domovine in naroda (t. i. gospode), zbrali so veliko izvežbano vojsko, ki je pri Turnu premagala kmete. Ko je Gubec videl, da je vse zgubljeno, se je sam predal gospodi, pod pogojem, da njegovih tovarišev ne bodo preganjali.

Na predlog »narodnjaka«, škofa Draškovića (Kristus je učil: Ljubi svojega bližnjega!), so Gubca dne 15. februarja 1573 umorili na Markovem trgu. Najprej je moral gledati, kako mrevrarijo njegovega tovariša Pasanca, potem so pa njega posadili na razbeljen tron in z razbeljeno krono so ga kronali. Okoli njegovega smrtnega sedeža pa je rajala cerkvena in posvetna gospoda in uživala slasti ob pogledu na muke moža, ki se je predznil boriti proti njihovim denarnim bisagam. Tako je umrl veliki revolucionar, mučenik svoje razredne zavednosti...

Ko so bili potlačeni kmečki punti, je zavladovalo po Evropi suženjstvo kmečkega ljudstva. Šele krvavi upor l. 1789. velika francoska revolucija, je odpravila, v Franciji in v krajih, kamor je nesel Napoleon na svojih bajonetih novo svobodo, to suženjstvo. Pa po padcu Napoleona je pri nas zavladoval spet

grof in grajščak in šele marčna revolucija l. 1848. je rešila v Nemčiji in Avstriji kmete tlačanstva. Toda l. 1848. jugoslovanski kmetje niso imeli nobenega Gubca. Jelačić-ban je bil tedaj »narodni« junak (in še ga proslavljajo zato), Jelačić-ban — krvnik avstrijske in madjarske revolucije, Jelačić, največji lakaj avstrijskih cesarjev in reakcionarjev...

In še danes niso vsi kmetje v Jugoslaviji prosti, še je »kmečko« vprašanje v Bosni, Južni Srbiji, še so koloni v Dalmaciji. In naš revni kmet je suženj bank in oderuhov, ki verižijo z njegovimi pridelki...

Rešeno pa bo šele tedaj kmečko vprašanje, kadar bodeta kmet in delavec, ta glavna stebra človeške družbe, prišla do zavesti svoje moči, ko se bodeta združila in vzela vso moč in oblast v svoje roke.

Zato kličemo danes ob obletnici Velike kmečke vstaje:

**V boj za kmečko-delavsko vlado!
Vso moč in oblast v roke delavcev in kmetov!**

Dopisi.

Trbovlje. Še nekaj o razmerah na dnevnem kopu, ki je v najemu trdke Dukić in drug.

Šikane s strani podjetja so neznosne, kolikor ne more priganjati delavce k delu sam podjetnik, si je najel za to še druge ljudi s tem, da jim je obljubil nagrado, paznikom, predelavcem, strojnikom in kurjačem, od katerih si je mislil, da so nekoliko zavednejši in da bi morda naleteli na odpor in da se bi pri njih šikane ne obnesle že vsled tega, ker so večina od teh organizirani in sicer pri organizaciji »Zvezi rudarskih delavcev«, ki je močna zaščitnica delavskih interesov. Pred vsem od paznikov se odlikuje neki gospod Gučinski, rodom Poljak, ki je pred nekaj leti došel v naše revirje kot navaden delavec, ali sedaj se je vsled svoje protidelavske politike toliko prikupil trboveljski premogokopni družbi, da ga je napravila kar za nadpaznika. Sedaj ga je še toplo priporočila novemu podjetniku, češ, ta je dober priganjač delavstva. Seveda podjetnik ga je z odprtimi rokami sprejel, da ga pa še bolj priveže nase, mu je tudi dal visoko nagrado, in sicer 6000 K štiritedensko. Seveda omenjeni gospod, ki ima že itak precej dobro plačo napram drugim paznikom, se je tega denarja polakomnil in za protiuslugo šikanira s podvojeno silo tamkajšnje delavce. Opozorjamo dotičnega gospoda, da tako postopanje napram delavcem ni socialno in tudi ne lepo od njega; če se čuti kot samostojnega moža, ni potrebno, da že itak popolnoma izkoriščano delavstvo, pomaga še on zaslužnjevati, posebno pa to še vsled tega, ker je on ravno tak suženj kapitala ter ravno tako odvisen od trboveljske premogokopne družbe oziroma novega podjetja, kakor delavci in da lahko pride za njega tudi dan, ko ga bo de trboveljska družba ali občekapitalistična klika postavila na cesto. Vsled tega kličemo njemu in vsem paznikom ter predelavcem: »Proč s protidelavsko politiko!« ker s takim delom ne boste rešili sebe ter tudi ne svojih družin, temveč jih silite v direktno propast. Da seznamimo javnost še o dogodku ponesrečbe dotičnega delavca. Preje smo že omenili, da raziskavati stvari za enkrat ni naša stvar, temveč povemo samo to, da glavni vzrok ponesrečbe je ta, ker se delavce na nemestni način priganja k delu, ter zato mladi delavci vsi v strahu sami ne vedo, kako bi delali, da bi bilo delo popreje izvršeno in vsled tega premalo pazijo na svojo osebno varnost. Drugič: podjetnik ne skrbi za nikakšne varnostne priprave ter zaposluje popolnoma nove delavce k delu, ki ga niti ne umejo opravljati. Ko je zvečer ob šestih uri strojevodja pripeljal vlak k Ašpelnu, tam se je fant ponesrečil. Kako se je to zgodilo, se ni na mestu dalo dognati, ker se je fant opazilo šele takrat, ko je že ležal z zmečkanim telesom in razbito glavno na tleh poleg vozička. Ko bi bil rešilni voz ali vsaj kakšne zasilne obveze takoj pri rokah, bi še fant mogoče ne postal žrtev ali bi se mu vsaj za kakšne ure podaljšalo življenje. Tako je pa ležal celih petdeset minut v takšnem stanju, ko se je ponesrečil ter mu je bruhala kri iz ust in nosa, ušes, ka-

kor tudi iz telesa, curkoma na tla. Pozivamo merodajne oblasti kakor tudi prizadete uradnike, poduradnike, paznike in predelavce, da skrbijo v prvi vrsti za red pri omenjenem podjetju ter šele potem lahko od delavcev zahtevajo večjo produkcijo. Naj za enkrat zado- stuje. In če ne, pridemo drugič še z več- jimi podrobnostmi v javnost, kar naj potem ona sodi o raju, ki ga ima delav- stvo, zaposleno pri tem podjetju. De- lavcem podjetja pa kličemo: *Dajte se organizirati! Postavite se v bran, mož za moža, vsi za enega, eden za vse, ker le na ta način si boste mogli zboljšati svoj bedni, suženjski položaj!*

Naj živi razredna zavednost med proletarijatom!

Naj žive razredne borbene organiza- cije!

Rečica na Bledu. Pri nas imamo parno žago tvrde Papler. Pri tej tvrdki so se letos uselili novi gospodje, in sicer so tam razen g. Paplerja iz Boh. Bele še g. Mulej iz Radovljice in dva Laha (lire so dober denar, pravijo jugoslovanski buržuji, ki se sicer kar cede samih neodrešenih bratov...). Lani so imeli pri tej tvrdki delavci aprovizacijo, vsak mesec en voz od- padkov za kurjavo in razmeroma ve- liko boljše plače, kakor letos. Sedaj ima najboljši delavec reci in piši 17 pa- pirnatih kron na uro. Ker so delavci zahtevali boljše plače, je šel g. Mulej najprvo k g. Janu mlajšemu, ki ima v Gorjah lesno tvrdko ter ga pregovar- jal, naj ne plačuje delavcem tako viso- kih plač... Svojim delavcem pa je g. Mulej dejal, da jih bo polovico odpu- still, posebno one, ki so organizirani... Na Rečico sta prišla v zadnjem času dva Jugoslavana iz Amerike. Eden je tu kupil manjšo hišo, kjer so bila od- dana 3 stanovanja. En najemnik mu je naredil takoj prostor, enega je pa 15. februarja vrgel iz stanovanja, čeprav sta mož in žena že čez 70 let stara... Podobni človekoljubi so gospod graj- ščak iz Vilzonije. Visoki gospod so vzeli novega hlapca, starega so pa pogнали z družino vred na cesto v mrz. Ta revež se nahaja v tem mra- zu sedaj z družino na nekem skednju... Oj, zlato srce imajo res ta visoki go- spod, ki so sicer v posebni časti pri beguncih, ker je njihov oskrbnik eden izmed orjunskih komandantov. Tako so kapitalisti tudi na Rečici taki, kakor po celem svetu... In delavstvu in drugim trpinom bo boljše šele takrat, ko postanejo zavedni in složni. Borbe- na enotna fronta vseh zatiranih proti našim izkoriščevalcem! To je začetek preokreta na boljše, ker pomagali si bomo le mi sami in nihče drug. Čim bolj močni bomo, tem več si bomo pri- borili, ker drage volje nam ne bo nihče dal ničesar. **Blejski opazovalec.**

Tržič Kako gospodarstvo vlada pri kapitalističnih podjetnikih, oziroma ka- pitalistih sploh, naj navedemo en slu- čaj pri nas v Tržiču. Tvrda Viljem Treo v Tržiču ima zaposlenih komaj 60 delavcev — ima pa 12 do 15 nastav- lencev priganjačev, t. j. raznih polirjev, pisarjev itd. Seveda predelavcev tu niti ne omenjamo. Torej približno na 5 delavcev pride po en priganjač. Ali ni to sramotno, škandalozno!? Za vse te ima g. Treo denarja, za ubogega delav- ca pa ne. Če omagaš, zgini! Na tvoje mesto pa pride drugi. To so splošno na- zori vseh kapitalistov. Delavstvo pa prenaša kar mirno hladnokrvno vse to. Najrazličnejše šikane, psovke in druge žalitve se dan na dan ponavljajo. Zato pa delavci, strnite se vsi v enotno fronto in enotne delavske strokovne organizacije. Tam bo naša moč, tam se bomo rešili nenasičnih kapitalističnih pijavk. **Več zavednih delavcev.**

Objave.

Dobrava pri Bledu. Na osebni na- pad dopisuna iz Dobrave pri Jeseni- cah, objavljen v Napreju, št. 30 z dne 8. febr. t. l., odgovorjam podpisani sle- deče: Najpoprej sem primoran ugotoviti politično nezrelost člankarja, ka- teri se je razkrinkal ne kot socialista, temveč kot zagrizen fanatik, na drugi strani pa je docela nezmožen pojmo- vanja, kaj spada v strokovni in kaj v po- litični list. Žalostno od člankarja je tu- di to, ker se ne zaveda, da ima kot

član strok. organizacije pravico vpo- gleda v račune strok. blagajne, ako ima sum, da se dogajajo nerednosti; v tem slučaju bi še le imel pravico protestirati, ako bi ugotovil, da sem se udeležil politične konference na račun strok. organizacije. Dokler pa ne ugo- tovi člankar nereda v upravi blagajne strok. org., pa stojim na stališču, da mi nikdar in nihče nima pravice zapo- vedovati, osobito v političnem oziru ne pripoznam nikakih predpisov in nadzorstva nad seboj, ne od ene in ne druge osebe. Ako je člankarju nezna- no, odkod sem bil pooblaščen, da se kot delegat udeležim politične konfe- rence, je temu kriv sam, ker nima ti- stega zaupanja med Dobravskimi so- drugimi, kot si ga morda želi. V kakšnih razmerah da živim jaz, je to moja in- terna zadeva, odvisna od usode, ka- tera mi je nenaklonjena, kakor mnogim drugim, kateri žive od dela svojih rok, naklonjena pa našim izkoriščevalcem, ki živijo od žuljev in dela proletarske- ga razreda. Ako pa se člankar nahaja v boljših gmočnih razmerah, da ima morda postranske dohodke, naj bode vsaj toliko previden v omalovaževanju drugih, da se kdaj ne spodtakne, ker pregovor pravi, da je sreča opoteča. Člankar bi se kot tovarniški delavec gotovo ne zgraževal nad menoj, ako bi pomislil, da sem odvisen le od pla- če, katera ni tako sijajna, da bi se kdo zamogel z njo hvaliti. Imam sum, kdo je sestavil članek v »Napreju« ter ga lahko pokažem s prstom, a za danes zamočim njegovo ime ter ga poziv- ljam, da se v drugič podpiše, potem sem pripravljen njemu oz. njegovemu socializmu brati levite, kot jih v nje- govih preteklostih gotovo zasluži.

Jos. Kuraž.

ZAHVALA.

Odbor podružnice splošne organiza- cije voj. inv. za Slovenijo v Trbovljah, se najlepše zahvaljuje vsem, ki so s svojo navzočnostjo pripomogli do te- ga, da je veselica, ki jo je zgoraj ime- novano društvo priredilo pod vodstvom tov. predsedn. Stróvsa, dne 11. t. m. v gostilni g. Olkarja v Trbovljah, tako lepo in v najlepšem redu uspeła.

Odbor.

IZJAVA.

Podpisani preklicujem žaljive bese- de napram gospodu nadpazniku Želez- niku Francu (Dnevni kop) v Trbovljah in se mu zahvaljujem, ker je umaknil kazensko postopanje napram meni.

Trbovlje, dne 16. februarja 1923.

Debelak Andrej, Doberna 38, Trbovlje I.

Za tiskovni sklad so darovali: sođr. Ravnik Fr. 5 Din, s. Ulčar 2 Din, sođr. Kukovca 3 Din, s. Pušnik 5 Din, s. Slu- ga 5 Din, s. Velikonja 2 Din, s. Baloh 2 Din, s. Deržek 1 Din, s. Lunder 1 Din, s. Fink 1 Din, s. Vidgaj 1 Din, s. Rudolf 1 Din, s. Cigler 1 Din, s. Papež 1 Din, s. Orežek 1 Din, s. Osterman 2 Din, s. Jež 4 Din, s. Šuligoj 7 Din, Ne- imenovan 4 Din, s. Kovač 3 Din, s. Per- činlić 3 Din, s. Rus 1 Din. **Skupaj 56 D.**

Razno.

† **Dr. Ivan Tavčar.** Umrl je vsled raka dr. I. Tavčar, bivši voditelj libe- ralne stranke in slovenski pisatelj. V nasprotju s sedanjimi buržuaznimi vo- ditelji je bil stara, poštena gorenjska grča.

»Politika« **srpske kapitalistične radi- kalne stranke.**

Izstopil je iz stranke pozlatarski mojster **Miha Koren.** Na predlog trbo- veljskih rudarjev je bil kandidat Ko- munistične Stranke pri volitvah v kon- stituanto 1920. leta in je bil tudi izvo- ljen. Radikalna-demokratska buržuazija mu je odvzela mandat, ga je dve leti priganjala kot divjo zver, zaprla v celjske zapore brez vzroka, izgnala protizakonito iz Trbovelj, kjer je izvr- ševal svojo koncesijonirano obrt in ga izgnala v gorsko vasico, kjer bi moral umreti od lakote, da ga niso podpirali sodrugi in usmiljeni ljudje. Na ta način ga je spravila buržuazija dobesedno na beraško palico ter s tem protizakonitim postopanjem ga prisilila, da se kandidi- ra na srbski buržuazni radikalni listi. Preganjanje je oslabilo odporno silo moža.

Vendar je njegov skok v kapitali- stični tabor nenavaden. Ker kapitalisti, ki so ga izcedili z dveletnim preganja- njem kot limono, mu nudijo samo tre- nutno plačilo za to, da zapusti proleta- rijat in pridobi radikalcem par volilnih kroglic.

Kapitalistično žrtev izčrpano in iz- sesano najemajo kapitalisti samo, do- kler jo rabijo. Potem jo zopet vržejo na cesto.

Za proletarijat je Miha Koren s tem skokom umrl. V kapitalistični srpsko- radikalni tabor mu ne bo siedil niti eden od proletarcev. Naj v miru počiva!

Jože Nahtigal, železničar v Maribor- u, je kandidat radikalne stranke v ma- riborskem okrožju. Naj v miru počiva!

iv. Vuk:

Babilonski stolp.

... Zgodilo se je, da se je Človek iz- neveril samemu sebi in se zaznamo- val. In ločil se je na desno in levo. Na desno je šla peščica in zasedla bogate dvorane ter zapisala nad vratmi:

»Nebesa.«

Pred vrata pa je ta peščica posta- vila sluge, ki so pomotoma ali iz slabos- ti stopili na desno in rekla:

»Bogovi smo!... Tako nas zovite odsihmal.«

Sluge so padle na obličje in jih mo- lile.

Na levo pa so krenili tisočeri in še predno so se zavedli, kam jih pelje ce- sta, so videli napis pisan s krvjo:

»Delo.«

In odsihmal je oblival tisočere znoj in jih stiskalo pomanjkanje. Sluge bo- gov pa so stali za njih hrbti z ukazi. Kdor ni ubogal, je bil kaznovan. Sluge pa so govorili vsem:

»Delajte, Proletarci! Bogovi vaši za- htevali tako.«

Tako je bilo, ko se je izneveril Člo- vek samemu sebi.

Ali ponižanje in trpljenje je zblize- valo Proletarce. Porajala se je v tiso- četih glava misel, pozvati Človeka iz njegove zablode, združiti se v ono mo- gočno misel, ki odoljeva vse.

In naenkrat so se tisočeri zganili brez klica in si podali roke. Na ustih vseh je bilo eno:

»Zgradimo stolp, ki bo segal do ne- ba. On bo nam lestva, da sedemo k mizam, ki so tudi naše.«

Tisočero glav je bila ena misel. Mo- gočna stavba — babilonski stolp — se je vzpenjala in rastla in pretila, da zdaj- ci seže do neba. Že se je slišal šum in glas Proletarcev, ki je klical bogovom:

»Enaki si smo... Naredite prostor in slecite božanstvo. Zakaj, Človek pri- haja.«

Strah je nastal med brezskrbnimi bogovi. Prepirajoči se med seboj za pr- venstvo v nebesih, so zdajci obmolkni- li in se spogledali.

»Ne damo si vzeti, kar smo pridob- ili,« so rekli. »Pozabimo prepire za sedaj in pokažimo puntarskemu Prole- tarijatu svoje božanstvo. Na kolena naj pade pred našo jezo. Zakaj, nikdar ne dovolimo, da bi poleg bogov sedel pro- letarec, ker ne maramo Človeka.«

Stolp združene misli pa je rasel in rasel... Tisočero rok je delalo in og- romno kamenje jim je bilo, kakor pero. Tisočero glav je mislilo: »Ukradeni zahtevamo nazaj. Tisto, za kar se nas je v naši neednosti ogoljufalo, hoče- mo nazaj... Zbrisati hočemo zname- nje, s katerim smo se nekoč zaznamo- vali in zopet naj zaživi Človek. Bogovi in Proletarci naj izginejo! Ubiti hočemo podedovani greh — neslogo. Naš Od- rešenik, združena misel, ga zbrlje z nas na vekomaj.«

Vzpenjal se je na stolp združene mi- sli in trkal na vrata bogov.

Zgodilo pa se je, da so bogovi v svo- ji mogočnosti in zvijači napolnili mož- njo cekinov, s katerimi se odpirajo vra- ta nebes in se z njimi živi po božje in jo pokazali zidarjem stolpa združene misli.

»Nekdo bo iz njih, ki se polakomni zlata in jim izda,« so rekli, zakaj pozna- li so slabost zidarjev.

Zidarji so pljunili na zlato. Samo eden, dva sta bila, ki nista pljunila. Ko pa se je znočilo, sta potrkala na vra- ta nebes.

Bogovi so ju pogostili po bogovski. »Vidva nam hočeta služiti?«

Mošnja cekinov je žvenketala v ro- kah bogov. »Hočeva,« sta rekla oba in njune oči so se željno upirale v ce- kine.

»Ta mošnja je vajina. In še dobita, ako opravita dobro svoje delo.«

»Kaj naj storiva,« sta rekla odpad- nika.

»To kar vama ukažemo.«

»Ukažite.«

Njuni glavi sta se sklonili v pokor- ščini.

Bogovi pa so govorili:

»Proletarci nam napovedujejo voj- no. Pozabili so na pokorščino, ki so nam jo dolžni in brezverstvo jih je ob- jejo. Stolp, ki ga zidajo, da nam kljubu- jejo, je greh... Nezaslišan greh. Zato idita in storita, da se stolp združene misli razruši!«

Opadnika sta se spogledala.

»Kako naj narediva to?«

»Iz njih vrst sta... Ne bo vama težko.«

Zarožljala je druga mošnja cekinov. Eden izmed bogov pa je rekel:

»Idita in zmešajta zidarjem jezike.«

Čudo prečudno. Cekini so vršili svo- jo mogočnost.

In naenkrat so začutili tisočeri, da je prej kot pero lahko ogromno kame- nje postajalo vedno težje.

»Ne vzdržimo... Ne dozidamo.«

Strah se je polastil mnogih.

»Ne obupajte! Vzdržimo. Strnimo še bolj svoje vrste,« so hrabril najod- ločnejši. »Naj živi stolp združene misli! Naj zgine razloček med nami, da vsta- ne Človek!«

Ali zlato je kazalo svojo mogočnost. Opadnika sta delovala zvito in vne- to. Slabiči in bojazljivci so metali oro- dje stran in se potulnili.

»Ne popustimo,« so bodrili najodloč- nejši... Poginemo, ako ne zmagamo.«

Ali že je bil strah v vrstah tisoče- rih. Prešinila jih je zavest, da je med zi- darji izdajalec in jih zbegala. Stolp zdru- žene misli se je majal in — se porušil.

Pod njega razvalinami je izkrvave- la peščica zvestih, ki je kljubovala do poslednjega, kljubovala in z lastno kr- vjo posejala novo seme »Združene mi- sli«.

V nebesih pa se je slišal krohot in vrisk in ambrozija in nektar sta tekla raz miz... Izdajalca pa sta ležala opi- janjena pred vratmi...

Človeštvu, ki ga je zeblo je Prome- tej prinesel ogenj. Ukral ga je bogo- vom in ga podaril Človeku. Razkačeni bogovi so ga za kazen dali prikovati z verigami na pečino, kjer mu je orel vsak dan trgal jetra iz telesa.

Koliko je dobil tisti, ki je poslušal povelje bogov in prikoval Prometeja na skalo?... Orel se je mastil z jetra- mi trpina in se zabaval nad njegovimi mukami.

Herkules, mogočna združena misel, je zdrobila okove, osvobodila trpina in ubila orla. Bogovom v strah...

V zabavo je bila — smrt. Mogočni- ki, cesarji — bogovi so se zabavali pri curljanju tople človeške krvi. »Ave Ce- sar, morituris vos salutant« je bil po- zdrav sužnjev — gladijatorjev, umirajo- čih v zabavo cesarjev. Njegov migljaj s prstom je podarjal ali jemal življenje premaganim.

Spartak — suženj pa je zaklical suž- njem:

»Združimo se in izvojujmo si ena- kost.«

Stresel se je mogočni Rim, Rim bo- gov. Velikan, združena misel je zidal stolp.

Ali kaj?!... Bili so plačani — sužnji, ki so ga razrušili. Križi so se vrstili cele milje in na njih pribita je umirala združena misel zdesetkovana, izdana. Umirala, a ni umrla.

Slavili so bogovi svojo zmago.

(Dolge prihodnjice.)

»Delavske Novice« se vzdržujejo le od naročnine in prostovoljnih prispev- kov. Volilna akcija stane obilo denarja. Da ne zaostane proletarijat v svojem boju, nabirajte vsi sođrugi za tiskovni in volilni sklad in nemudoma porav- najte naročnino.